

δήποτε προδιαγράφεται λαμπρό. Φιλοπρόοδοι και φιλόξενοι οι Σπηλιανοί έχουν φτιάξει ωραιότατα ξενοδοχεία, ζαχαροπλαστεία, ταβέρνες, κ.λπ., ακόμη και μίνι σούπερ-μάρκετ, που ικανοποιούν τις απαιτήσεις και των πλέον απαιτητικών τουριστών. Ενώ έχουν οικοδομήσει ή αναπαλαιώσει εξ αρχής ωραιότατα σπίτια, με όλες τις σύγχρονες ανέσεις. Το Σπηλιανό νερό θεωρείται από τα καθαρότερα της Κρήτης και τα κηπευτικά του χωριού από τα νοστιμότερα. Πηγή λαϊκών μουσικών και χορευτών το όμορφο Σπήλι, είναι αυτό που κράτησε ολοζώντανη την Κρητική μουσική και χορευτική παράδοση, σε εποχές δύσκολες και τελείως ανανεωμένη και πλουτισμένη την παρέδωσε να τη χαίρεται –και τη χαίρεται– όλη η Κρήτη (Σκορδαλλός, Καλογριδίης, Μαρκογιώργης, τα αδέρφια λαϊκοί και έντεχνοι μουσικοί οργανοπαίχτες τα Μαρκογιαννάκια). Ενώ οι χορευτικές δεινότητες των παλαιότερων Σπηλιανών άφησαν εποχή όπως του αείμνηστου Σταμάτη Παπαδάκη. Ενώ κι ο γνωστός πολυτάλαντος μουσικός Μπάμπης Πραματευτάκης είναι γέννημα θρέμμα Σπηλιανός. Χωρίς να παραγνωρίζεται πως σήμερα το Σπήλι έχει και ένα σημαντικό αριθμό επιστημόνων, πρώτης και δεύτερης γενιάς που διαπρέπουν σ' όλες της επιστήμες (γιατροί, δικηγόροι, καθηγητές, μηχανικοί αλλά και επιχειρηματίες, ανώτερους και ανώτατους στρατιωτικούς, δημοσίους υπαλλήλους όλων των βαθμίδων, καλλιτέχνες, ζωγράφους, γλύπτες, ιερωμένους, λογοτέχνες, λαογράφους (όπως η υποφαινομένη) κ.λπ. Ο αριθμός των κατοίκων σήμερα φτάνει γύρω στους 750-800 με αυξομοιώσεις, είτε ένεκα γεννήσεων, είτε και θανάτων.

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΣΠΗΛΙ ΡΕΘΥΜΝΟΥ

Α. ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΚΑΙ ΞΩΚΛΗΣΙΑ

1. **Στον Άι ν' Αντώνη.** Είναι ένα γραφικό μικρό ξωκλήσι, στην ομώνυμη τοποθεσία, σε μια κατάσπαρτη ρεματιά, νοτιοανατολικά του χωριού. Χωμένο στο βαθούλωμα ενός κοίλου βράχου, γίνεται αντικείμενο προσκυνήματος όλο το χρόνο από τις φιλόθρησκες Σπηλιανές και τα καντηλάκια του σπάνια μένουν σβηστά. Θεωρείται μακρυνό κτίσμα της οικογενείας των Βλατάδων, στις οποίες ανήκαν και οι γύρω περιουσίες.
2. **Στους Αγίους Αποστόλους.** Είναι κι αυτό ένα γραφικό ξωκλήσι, στ' ανατολικά του Σπηλίου, όπου αποτελεί σύνορο με το διπλανό, ανατολικά, χωριό Κισσός. Λίγο πιο πέρα περνά ο δρόμος που έρχεται

